

Uchwała Nr
Rady Gminy Ciasna
z dnia roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ciasna w 2014 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, ust. 2, ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U z 2012 r., poz. 1356), Rada Gminy Ciasna uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ciasna w 2014 roku, stanowiący załącznik do nin. uchwały

§ 2

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciasnej, za wyjątkiem zadania w rozdziale II pkt 2, rozdziale III pkt 10 oraz w rozdziale IV pkt 1 harmonogramu realizacji, którego realizatorem jest Urząd Gminy Ciasna.

§ 3

Traci moc uchwała Nr XXX/212/2012 Rady Gminy w Ciasnej z dnia 27.12.2012 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Ciasna w 2013.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2014 roku.

*Załącznik do uchwały nr
Rady Gminy w Ciasnej
z dnia roku*

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE CIASNA
W 2014 ROKU**

C I A S N A 2014

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
I. Diagnoza środowiska i charakterystyka uczestników programu.....	4
II. Cel główny i cele szczegółowe programu.....	11
III. Oszacowanie mocnych i słabych stron programu – analiza SWOT.....	12
IV. Budżet programu. Monitorowanie i ewaluacja.....	13
V. Harmonogram realizacji programu.....	14
VI. Spis wykresów i tabel w programie.....	20

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ustawa wymienia sześć szczegółowych zadań, których realizacja powinna być prowadzona zgodnie z art. 4¹ ust. 2 w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalonego corocznie przez radę gminy, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zadania te, to:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie osobom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Poniżej zostaną przedstawione podstawowe definicje oraz informacje związane z problematyką zachowań ryzykownych i ich profilaktyką:

- 1) **Profilaktyka uniwersalna** ukierunkowana jest na całe populacje bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji np. alkoholowej lub papierosowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.
- 2) **Profilaktyka selektywna** ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka jest przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Adresowana jest do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów. Przykładem są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.
- 3) **Profilaktyka wskazująca** ukierunkowana jest na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych i/lub innych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zachowań. Przykładem mogą być działania na rzecz dzieci przejawiających wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami.
- 4) **Ryzykowne spożywanie alkoholu** to picie nadmiernych ilości alkoholu jednorazowo i w określonym przedziale czasu nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia nie zostanie zmieniony.

- 5) **Szkodliwe picie alkoholu** opisywane jako wzorzec picia, który powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.
- 6) **Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych (FASD – ang. Fetal Alcohol Spectrum Disorders)** – termin opisujący skutki rozwojowe występujące u dzieci matek pijących alkohol w okresie ciąży. Mogą obejmować zaburzenia rozwoju fizycznego, umysłowego, zachowania, uczenia się i trwać przez całe życie.
- 7) **Wczesne rozpoznanie i krótka interwencja** podejmowana jest przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- 8) **Uzależnienie** to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem jest pragnienie alkoholu występujące łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku.
- 9) **Leczenie uzależnienia** to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu.
- 10) **Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu)** to działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych.

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW PROGRAMU.

Diagnoza to nie tylko rozpoznawanie sytuacji, ale także pierwszy etap dostarczania wsparcia, wzmocnienia, wprowadzenia zmian.

W pracy socjalnej diagnozą powinien być objęty nie tylko sam jej obiekt, ale także jego środowisko społeczne i otoczenie.

Diagnoza ukaże faktyczną skalę problemu oraz wskaże realne potrzeby, które stoją przed władzą lokalną, służbami oraz instytucjami zajmującymi się problematyką zachowań ryzykownych, a także przed społecznością lokalną i każdym mieszkańcem gminy Ciasna.

Gmina Ciasna jest położona w północno – zachodniej części województwa śląskiego. Obszar gminy wynosi 13 395 ha. W skład gminy wchodzi 9 sołectw: Ciasna, Dzielna, Glinica, Jeżowa, Molna, Panoszów, Sieraków Śląski, Wędzina i Zborowskie.

Z danych ewidencji ludności (stan na 19.11.2013 roku) wynika, że w gminie Ciasna zamieszkuje 7740 mieszkańców, z czego 3934 to kobiety, a 3806 to mężczyźni. Liczba mieszkańców gminy do 18 roku życia (włącznie) to 1262 osoby. Na podstawie powyższych danych można jednoznacznie stwierdzić, że w gminie Ciasna nie ma znaczącej przewagi jednej płci nad drugą.

Na terenie gminy jest 11 punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu oraz 21 do spożycia poza miejscem sprzedaży. Statystycznie 1 punkt przypada na 235 mieszkańców gminy. Liczba ta nie zmienia się od lat, a ich usytuowanie dostosowane jest do potrzeb ograniczania dostępności alkoholu (art. 12 ust. 4 ustawy).

W gminie Ciasna działa 7 przedszkoli (łącznie z filiami), w tym 1 niepubliczne, 3 szkoły podstawowe oraz gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych młodzież dojeżdża głównie do szkół na terenie powiatu.

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku przedstawia się następująco (dane Urzędu Gminy w Ciasnej):

Tabela nr 1: Edukacyjne grupy wiekowe (stan na dzień 19.11.2013 roku)

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
3 – 6	149	161	310
7 – 12	213	232	445
13 – 15	113	119	232
16 - 17	80	110	190
18	44	41	85
Ogółem	599	663	1 262

Źródło: Opracowanie na podstawie danych ewidencji ludności UG Ciasna.

To w szczególności do nich należy kierować działania związane z profilaktyką zachowań ryzykownych.

Obecna sytuacja wychowawcza jest dla osób dorosłych ogromnym wyzwaniem, bo przecież to w szczególności od rodziców zależy to, kim będą ich wychowankowie. Dzieci i młodzież stoją przed trudnością obrony wobec atakujących ich, podawanych za atrakcyjne, sposobów na nudę i zapełnienie nadmiaru wolnego czasu.

W ramach kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł w roku 2007 i 2009 przeprowadzone zostały badania wśród uczniów II klas gimnazjum i VI klas szkół podstawowych. Młodzież odpowiadała na 16 pytań. Wypowiedzi uczniów zostały pogrupowane według następujących kryteriów:

- Poziom świadomości dotyczący uzależnień występujących w środowisku rówieśniczym (pyt. 1 i 6),
- Własne zachowania i sytuacje związane ze stosowaniem środków uzależniających lub odurzających (pyt. 2, 5, 8, 9, 10, 15),
- Zdanie młodzieży na temat alkoholu (pyt. 4, 5, 6, 11, 15, 16)
- Stosunek młodzieży do palenia nikotyny i marihuany (pyt. 3, 7, 12)
- Opinia nastolatków dotycząca stosowania przemocy (pyt. 13, 14).

Zdecydowana większość ankietowanych ma świadomość, że osoby z ich grupy wiekowej stosują używki. Najczęściej jest to alkohol oraz papierosy. Są one najbardziej widoczne i łatwe do zidentyfikowania. Wśród alkoholi dominuje piwo. Często dorośli, także sami rodzice nie reagują na picie piwa nieletnich.

Należy zauważyć jednak, że wyniki badań w poszczególnych latach nie zmieniają się zasadniczo, a w niektórych zagadnieniach nastąpiła istotna poprawa w zachowaniach ryzykownych i w poziomie świadomości o ich szkodliwości działania. Podejmowane zatem działania związane z profilaktyką uzależnień przynoszą wymierne rezultaty, ale należy zwiększyć działania profilaktyczne w szkołach, jeżeli chodzi o uświadamianie szkodliwości i konsekwencji wynikających z zachowań ryzykownych.

Potwierdzają to także wyniki badań prowadzonych przez pedagogów szkolnych. Na przełomie września/października 2009 w gimnazjum, pedagog szkolny przeprowadziła własne badania wśród 69 uczniów. Wnioski przedstawiono poniżej:

- Uczniowie piją alkohol – na 69 osób, aż 43 spożyło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni.
- Najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo – 3 osoby.
- Piją najczęściej z kolegami na imprezach prywatnych, urodzinach i imieninach – 53 osoby.
- Najczęściej zostali poczęstowani przez kolegów – 28 osób.
- Uczniowie mają jednostkowy kontakt z narkotykami, szczególnie u kolegów – 4 osoby.
- Osoby te były namawiane do spożycia narkotyku i go spożyły.

W 2009 roku natomiast w PSP w Sierakowie Śląskim, w związku z ewaluacją „Szkolnego Programu Profilaktyki” zostały przeprowadzone badania wśród rodziców i uczniów. Poniżej przedstawione są wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych:

- Szkoła zapewnia uczniom bezpieczeństwo.

- 1) Szkoła zapewnia uczniom bezpieczeństwo.
- 2) Uczniowie znają zasady zachowania się w sytuacjach zagrożenia.
- 3) Uczniowie mają podstawową wiedzę dotyczącą uzależnień.
- 4) Szkoła uczy zachowań prozdrowotnych.
- 5) Wśród zachowań agresywnych obserwowanych wśród uczniów dominuje agresja słowna i fizyczna.
- 6) W działaniach wychowawczych i profilaktycznych większą wagę przywiązywać do kształtowania w uczniach postaw asertywnych.
- 7) Wzbogacić działania profilaktyczne o spotkania ze specjalistami zajmującymi się zdrowym odżywianiem.
- 8) Zwrócić szczególną uwagę na umiejętność planowania wolnego czasu przez uczniów.
- 9) Zwiększyć ofertę zajęć pozalekcyjnych dla dzieci.

W szkole podstawowej w Ciasnej w 2011 roku przeprowadzono badania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w szkole wśród uczniów klas IV-VI. Z badań wynika, że 97,5% uczniów czuje się w szkole bezpiecznie i nie spotkało się z przejawami patologicznych zachowań wśród swoich rówieśników. Uczniowie w sytuacji zagrożenia szukają pomocy głównie u rodziców, co świadczy o dobrych relacjach w rodzinie, wychowawców klas, pedagoga szkolnego.

Niewątpliwie badania w szkołach pokazują, że eliminowanie czynników ryzyka może być skuteczne tylko wtedy, gdy wzmocni się czynniki chroniące, do których należą m.in.: rozwijanie postaw asertywnych, pozytywne wzorce zachowań, właściwe i ciekawe zagospodarowanie czasu wolnego, wprowadzenie zadań wymagających zdrowej rywalizacji opartej na współpracy, przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej, rozwijanie własnych zainteresowań.

Szczególnie istotne jest dostarczanie rzetelnej wiedzy na temat przyczyn sięgania po alkohol i używki oraz mechanizmów doprowadzających do zniewolenia człowieka przez nałogi. Zrozumienie przez młodzież iluzji atrakcyjnych wizji wesołej zabawy i ciekawych przeżyć pod wpływem substancji psychoaktywnych jest ważnym celem działań profilaktycznych. Tylko poprzez kształtowanie postaw życiowych, które służą twórczemu, aktywnemu nadawaniu kierunku własnemu życiu możemy pomóc dzieciom i młodzieży uzyskać odporność na oferowane zewsząd namiastki dorosłości i złudzenia wolności.

Nowym problemem stają się napoje energetyczne dostępne wszędzie i bez ograniczenia wieku. Są dobre w smaku, więc sięgają po nie coraz młodsze dzieci.

W październiku 2011 zostały zakupione materiały edukacyjne dla uczniów, rodziców i nauczycieli poruszające ww. zagadnienie pod nazwą „*Pij dobrą energię*”. Materiały zostały przekazane szkołom z terenu gminy. Pedagodzy szkolni przed omówieniem materiałów edukacyjnych, w listopadzie bieżącego roku przeprowadzili krótkie badania wśród uczniów na temat spożywania i wiedzy o szkodliwości picia takich napojów.

I tak, w gimnazjum ankietę przeprowadzono wśród 109 uczniów klas II i III. Ankieta była anonimowa i zawierała 6 pytań.

Wyniki pokazały, że większość tj. 78,9% badanych spożywało napój, 44,95% uważa, że są bezpieczne dla zdrowia, ale spożywane w małych ilościach, a 66,06% badanych sądzi, że napoje mogą doprowadzić do uzależnienia, 8,26% badanych uczniów łączyło picie alkoholu z napojami energetycznymi.

Pedagog szkolny, w nawiązaniu do pytania nr 3, już po przeprowadzeniu ankiety, zapytała uczniów, dlaczego piją te napoje podczas wysiłku fizycznego? Uczniowie odpowiedzieli, że „*napoje te uzupełniają mikro i makroelementy w organizmie, które po wysiłku są wydalone z potem*”.

Odpowiedzi na wszystkie pytania zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 2: Wyniki ankiety „Moja opinia o środkach uzależniających”

Lp.	PYTANIE	LICZBA OSÓB	
		Tak	Nie
1.	Czy piłeś kiedykolwiek napój energetyczny?	86	23
2.	Jak często zdarza ci się pić napoje energetyczne?: a) Codziennie b) Kilka razy w tygodniu c) 1 raz w miesiącu d) Kilka razy w miesiącu e) Czasami f) Nigdy	4 8 8 17 50 21	
3.	W jakich sytuacjach pijesz napoje energetyczne?: a) W czasie wysiłku fizycznego b) W czasie nauki c) Na imprezie d) Piję, bo mi smakuje	29 4 18 38	
4.	Czy zdarzyło ci się łączyć napoje energetyczne z alkoholem?	Tak 9	Nie 96
5.	Czy sądzisz, że napoje energetyczne są bezpieczne dla zdrowia?	Tak 22	Tak, ale w małych ilościach 49
6.	Czy sądzisz, że częste picie napojów energetycznych może doprowadzić do uzależnienia?	Tak 72	Nie 40

Źródło: Opracowanie na podstawie danych przekazanych przez pedagoga szkolnego gimnazjum w Ciasnej.

Z przeprowadzonych badań w gimnazjum wynika, że uczniowie nie są konsekwentni w swoich wypowiedziach, czasami zaznaczali kilka wykluczających się wzajemnie odpowiedzi.

W szkole podstawowej w Zborowskim zadano za pomocą anonimowej ankiety 33 uczniom klas IV – VI trzy pytania otwarte, które obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 3: Wyniki ankiety w PSP Zborowskie

Lp.	PYTANIE	ODPOWIEDZI	LICZBA OSÓB
1.	Jakie znasz napoje energetyczne?	Tiger Red bull Energy drink Inne: Black, Las Vegas, XXL	17 10 8
2.	Czy piłeś i jak często napoje energetyczne?	Tak 17	Nie 16
3.	Co według ciebie daje wypicie napoju energetycznego?	Dają energię Dają siłę Pobudzają Dają kopa Dają adrenalinę Nie można zasnąć Robi się niedobrze Szybciej bije serce Jest niezdrowe	9 5 4 4 1 7 5 2 1

Źródło: Opracowanie na podstawie danych przekazanych przez PSP Zborowskie.

Jak wynika z powyższej tabeli uczniowie bardzo dobrze znają wiele nazw napojów energetycznych dostępnych na rynku, a 51,5% badanych spożywało napój, nie podają jednak jak często piją taki napój. Uczniowie (42,4% badanych) zauważają też negatywne skutki spożywania tego typu napojów, jak np. „nie można zasnąć, robi się niedobrze, szybciej bije

serce”, które w tym wieku są niebezpieczne dla zdrowia, dzieci stają się też nadpobudliwe, dlatego tak ważne staje się mówienie o tym problemie w domu, szkole.

Natomiast w PSP Sieraków Śląski 76 uczniom klas IV-VI zadano 3 pytania dotyczące wiedzy o napojach energetycznych. 96% badanych uznało, iż zna sposoby zlikwidowania ospałości i zniechęcenia bez używania środków pobudzających, a picie ich jest szkodliwe dla zdrowia, ale 79% uczniów stwierdziło, że nie ma wystarczającej wiedzy o napojach energetycznych.

Należy zatem przyjąć założenie o pojawieniu się nowego problemu wśród dzieci/młodzieży i realizować zajęcia edukacyjne na temat napojów energetycznych oraz kontynuować zajęcia o szkodliwości i konsekwencjach spożywania napojów alkoholowych i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem mieszania ich z innymi substancjami.

Niejednokrotnie zachowania ryzykowne generują występowanie przemocy domowej. Należy obalić mit, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresja pomiędzy członkami rodziny jest jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu.

Na terenie naszej gminy ofiarami przemocy są głównie kobiety i dzieci. Natomiast w stosunku do dzieci przemoc stosują zazwyczaj obydwie rodziców, chociaż jak to wynika z bieżącej pracy pracowników socjalnych, to mężczyźni zostawiają swoje rodziny, unikają łożenia na ich utrzymanie i odpowiedzialności za wychowywanie dzieci.

Poniższa tabela przedstawia działania podejmowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wobec członków rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Tabela nr 4: Działania podejmowane przez GOPS w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Rodzaj podejmowanych działań	Liczba podjętych działań		
		2011	2012	2013/na dzień 31.10.13
1.	Powiadomienie policji	1	19	4
2.	Prowadzenie rozmowy z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przemocy	5	9	8
3.	Motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy	5	19	16
4.	Powiadomienie Prokuratury	2	6	11
5.	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	3	4	4

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciasnej.

Mieszkańcy gminy Ciasna w związku z podpisanym porozumieniem z gminą Lubliniec mogą korzystać z bezpłatnej pomocy specjalistów (psycholog, prawnik, terapeuta uzależnień) punktu konsultacyjnego w Lublińcu. Z przekazywanych przez punkt danych wynika, że w 2010 roku z pomocy punktu skorzystało 11 dorosłych mieszkańców gminy Ciasna, w tym:

- a) osoby uzależnione od alkoholu – 3 osoby,
- b) osoby współuzależnione od alkoholu – 2 osoby,
- c) ofiary przemocy domowej – 2 osoby,
- d) porady prawne – 1 osoba,
- e) spotkania grupowe – 1 osoba.

Z kolei w 2011 roku z pomocy punktu skorzystało 18 dorosłych mieszkańców gminy Ciasna, w tym:

- a) osoby uzależnione od alkoholu – 4 osoby,
- b) osoby współuzależnione od alkoholu – 2 osoby,

- c) sprawcy przemocy domowej – 1 osoba,
- d) porady prawne – 14 osób,
- e) spotkania grupowe – 1 osoba.

Natomiast w 2012 roku konsultanci punktu udzielili 29 porad i konsultacji 25 dorosłym mieszkańcom gminy, w tym:

- a) osoby uzależnione od alkoholu – 6 osób,
- b) sprawcy przemocy domowej – 2 osoby,
- c) porady prawne – 19 osób,
- d) spotkania grupowe – 2 osoby.

Poniżej przedstawiamy dane Komendy Powiatowej Policji w Lublińcu dotyczące zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Ciasna.

Tabela nr 5: Działania podejmowane przez Policję.

Lp.	Forma podejmowanych działań	2011	2012	2013/stan na dzień 30.06.13
1.	Liczba interwencji domowych	119	118	40
2.	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	23	14	11
3.	Liczba wniosków skierowanych do prokuratury	1	3	2
4.	Liczba zatrzymań sprawców przemocy	1	3	2
5.	Doprowadzono osób do wytrzeźwienia	6	12	6

Źródło: Opracowanie na podstawie danych KPP w Lublińcu.

Jak widać powyżej, liczba interwencji domowych w latach 2011-2012 utrzymuje się w zasadzie na stałym poziomie. Z danych do czerwca 2013 można się spodziewać, że interwencji będzie mniej niż w latach poprzednich. Z doświadczenia zawodowego funkcjonariuszy KPP w Lublińcu wynika także, iż dzieci z rodzin, w których dochodzi do przemocy, częściej niż ich rówieśnicy popadają w konflikt z prawem i przejawiają zachowania o charakterze demoralizacji.

Natomiast z danych uzyskanych od Prezesa Sądu Rejonowego w Lublińcu wynika, że liczba zakończonych spraw karnych związanych z przemocą w rodzinie w 2008 i 2009 roku to łącznie 6 spraw. W roku 2010 Wydział Karny nie prowadził takich spraw, natomiast w roku 2011 roku prowadzone były 4 sprawy związane z przemocą w rodzinie. Natomiast do 31 sierpnia 2012 roku była 1 sprawa

Wydział III Rodzinny i Nieletnich w 2011 roku zakończył 4 sprawy wydając orzeczenie o ograniczeniu lub pozbawieniu władzy rodzicielskiej, natomiast w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 30 czerwca 2013 roku było 6 takich spraw.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 30 czerwca 2013 roku prowadził na terenie gminy 22 nadzory kuratorskie (w 5 przypadkach został zakończony), w tym:

- a) 1 w związku z przemocą w rodzinie (w 2011 roku 4 dozory),
- b) 12 nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej, w których Sąd ograniczył władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi w związku z przemocą w rodzinie, nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków (w 2011 roku 14 dozorów),
- c) 19 nadzorów kuratorskich w stosunku do nieletnich, w tym 6 w sprawach w związku z piciem alkoholu lub zażywaniem narkotyków, w 2011 roku 6 nadzorów.

Na terenie gminy Ciasna przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Przedstawione dane odnośnie występowania zjawiska przemocy w rodzinie nie odzwierciedlają rzeczywistej skali tego problemu. Stosowanie przemocy bardzo często identyfikuje się z mitem, że „przemoc domowa to sprawa prywatna” i „brudny należy prać we własnym domu”. Jednak przemoc to nie osobisty problem, tylko przestępstwo ścigane z urzędu (art. 207 k.k.). Nie zatrzymana prowadzi do eskalacji i jest poważnym zagrożeniem dla zdrowia, a nawet życia.

Działania podejmowane przez GKRPA w 2011, 2012 i 2013 roku dotyczące procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6: Działania GKRPA dotyczące procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego

Lp.	Forma podjętych działań	Liczba osób, względem których podjęto działanie		
		2011	2012	2013/dane do 31.10.13
1.	Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	11	13	9
2.	Skierowanie na badanie do biegłych sądowych osób w sprawie wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	12	12	12
3.	Otrzymane opinie biegłych	8	16	16
4.	Wnioski do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego	8	15	13
5.	Postanowienia sądu o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	0	8	15
6.	Postanowienia sądu o ustaniu obowiązku leczenia odwykowego	3	8	0
7.	Zawiadomienia sądu o terminach spraw dot. leczenia odwykowego	4	7	26
8.	Umorzenie sprawy	1	2	1
9.	Oddalenie wniosku	2	2	2

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciasnej.

Dane Komendy Powiatowej Policji w Lublińcu dotyczące zatrzymania kierujących pojazdami po alkoholu i narkotykach z terenu gminy Ciasna przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 7: Dane KPP dotyczące zatrzymania kierujących pojazdami po alkoholu

Lp.	2011	2012	2013/stan na dzień 30.06.2013
1.	Nietrzeźwi kierujący pojazdami mechanicznymi:	Nietrzeźwi kierujący pojazdami mechanicznymi:	Nietrzeźwi kierujący pojazdami mechanicznymi:
a.	W stanie nietrzeźwości 8 osób	W stanie nietrzeźwości 12 osób	W stanie nietrzeźwości 19 osób
2.	Nietrzeźwi kierujący pojazdami niemechanicznymi:	Nietrzeźwi kierujący pojazdami niemechanicznymi:	Nietrzeźwi kierujący pojazdami niemechanicznymi:
a.	W stanie nietrzeźwości 7 osób	W stanie nietrzeźwości 6 osób	W stanie nietrzeźwości 9 osób
3.	Nieletni po spożyciu alkoholu 5	Nieletni po spożyciu alkoholu 16 osób	Nieletni po spożyciu alkoholu 0 osób

Źródło: Opracowanie na podstawie danych KPP w Lublińcu.

Wydział Karny Sądu Rejonowego w Lublińcu prowadził w 2010 roku na terenie całego powiatu lublinieckiego 301 spraw związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu i narkotyków, a do końca 2011 roku 13 takich spraw na terenie gminy Ciasna. W 2012 roku natomiast 9 spraw.

Z informacji przychodni medycyny rodzinnej z terenu gminy Ciasna wynika, że w 2011 roku było 21 osób korzystających z usług przychodni z problemem uzależnienia od alkoholu, w roku 2012 już 40 osób, w 2013 roku takich osób jest 27, natomiast u dwóch osób rozpoznano obrażenia związane z przemocą w rodzinie (wystawiono dwa zaświadczenia).

Osoby te uzyskały informację o instytucjach, w których mogą szukać pomocy w związku z problemem uzależnienia i współuzależnienia.

W sierpniu 2012 roku zostało przeprowadzone w ramach kampanii „Pozory mylą, dowód nie” badanie dostępności sprzedaży alkoholu nieletnim w formie programu interwencyjno-kontrolnego „Zakup kontrolowany”. Badaniem zostało objętych 29 punktów sprzedaży alkoholu z terenu gminy Ciasna. W 23 punktach sprzedano alkohol osobie, która w danym roku ukończyła 18 rok życia, dlatego w świetle prawa do złamania przepisów nie doszło, chociaż wygląd tej osoby i zachowanie budziło uzasadnione wątpliwości, jeżeli chodzi o wiek. Sprzedaży odmówiono jedynie w 5 punktach. W 3 przypadkach sprzedawca zapytał o dowód osobisty, ale pomimo braku okazania go, sprzedał alkohol. W pozostałych przypadkach, czyli w 21 nawet nie zapytano o dowód osobisty.

Kolejnym etapem „zakupu kontrolowanego” było przeprowadzenie terenowego szkolenia dla sprzedawców „Praktyczne porady” dotyczącego m.in. kar wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz udzielono porad dotyczących asertywnej sprzedaży alkoholu.

Celem realizowanej kampanii „Pozory mylą, dowód nie” jest zwrócenie uwagi sprzedawców i świadków sprzedaży w sklepach, że wygląd młodej osoby nie oznacza jej pełnoletniości.

Uczestnikami/adresatami programu są dzieci, uczniowie szkół, młodzież, rodzice, osoby i rodziny z terenu gminy Ciasna.

II. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.

Głównym założeniem programu jest wdrożenie systemu zintegrowanych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania problemom zachowań ryzykownych i szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień na podstawie harmonogramu realizacji zadań zapisanych w ustawie.

Cele szczegółowe programu:

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych w celu zwiększenia świadomości na temat negatywnych skutków zachowań ryzykownych.
2. Aktywne uczestnictwo w kampaniach ogólnopolskich, przedsięwzięciach edukacyjnych oraz innych akcjach promujących postawy abstynenckie.
3. Upowszechnianie systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
4. Promowanie zdrowego trybu życia i alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.
5. Zmniejszenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych przemocą domową przez ścisłą, interdyscyplinarną współpracę na bazie zespołu interdyscyplinarnego.
6. Konsekwentne egzekwowanie zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, szczególnie zakazu i sprzedaży alkoholu nieletnim.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- a) Liczba szkół i uczniów objętych różnymi formami działań profilaktycznych w szkołach,
- b) Liczba zaangażowanych w działania profilaktyczne nauczycieli i innych podmiotów,
- c) Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicy,
- d) Liczba dzieci uczestniczących w wakacyjnych wycieczkach edukacyjnych, jako alternatywnej formie spędzania czasu wolnego,

- e) Liczba rodzin zgłaszających się o pomoc w związku z zaburzeniami życia rodzinnego w konsekwencji zachowań ryzykownych,
- f) Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego w związku z podejrzeniem o uzależnienie od alkoholu,
- g) Liczba opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- h) Liczba skierowanych wniosków do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego,
- i) Liczba osób korzystających z pomocy specjalistów.

Mierniki:

- a) Sprawozdania i informacje z podejmowanych przez podmioty działań,
- b) Niebieskie karty,
- c) Protokoły,
- d) Postanowienia sądu,
- e) Notatki urzędowe i inne dokumenty.

III. OSZACOWANIE MOCNYCH I SŁABYCH STRON PROGRAMU – ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT stanowi ogniwo tworzenia programu. Źródłem jest refleksja nad słabymi i mocnymi stronami programu, a także nad szansami i zagrożeniami. Atutem są mocne strony, które będą pomocne przy realizacji programu, natomiast słabe strony i zagrożenia dają możliwość twórcy programu dokonywania zmian i ulepszeń.

Poniższa analiza SWOT została przygotowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciasnej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **S (strengths)** mocne strony - wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną.
- **W (weaknesses)** słabe strony - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną.
- **O (opportunities)** szanse - zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów.
- **T (threats)** zagrożenia - zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Tabela nr 8: Analiza SWOT

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
1. Zasoby instytucjonalne: a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; c) Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie; d) Komenda Powiatowa Policji w Lublińcu; e) Posterunek w Pawonkowie; f) Prokuratura rejonowa w Lublińcu; g) Biegli sądowi; h) Sąd rejonowy w Lublińcu; i) Kuratorzy sądowi; j) Placówki oświatowe; k) Placówki ochrony zdrowia; l) Poradnia terapii uzależnień w Lublińcu; m) Oddział terapii uzależnienia od alkoholu w	1. Niewystarczający przepływ informacji między służbami i instytucjami; 2. Rozbieżność poglądów specjalistów.

Lublińcu; n) Punkt konsultacyjny w Lublińcu; o) Klub AA w Lublińcu; p) Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lublińcu; q) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu; r) Kluby sportowe; s) Ochotnicza straż pożarna; 2. Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności i kwalifikacje kadra pomocy społecznej; 3. Wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktycznym działaniu; 4. Umiejętność pracy w grupie; 5. Dobra współpraca z instytucjami, organizacjami i służbami; 6. Wzajemne wspieranie się pracowników ośrodka pomocy społecznej; 7. Komunikatywność, systematyczność oraz kreatywność pracowników socjalnych 8. Istnienie procedur Niebieska Karta.	
Uwarunkowania zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
1. Akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zadań programowych; 2. Regulacje prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy osobom i rodzinom zagrożonym; 3. Realizowana procedura „Niebieskiej Karty” przez instytucje i służby do tego uprawnione; 4. Gotowość do współpracy służb i instytucji.	1. Niestabilność prawa, częste zmiany przepisów prawnych; 2. Negatywne wzorce zachowań społecznych; 3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin; 4. Problemy alkoholowe członków rodzin.

Źródło: Opracowanie własne.

IV. BUDŻET PROGRAMU. MONITOROWANIE I EWALUACJA.

Program i zapisane w harmonogramie realizacji zadania realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciasnej ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na potrzeby programu będzie regularnie zbierana dokumentacja oraz sporządzany roczny raport (element rocznego sprawozdania z działalności GOPS) celem przeprowadzenia ewaluacji i sprawdzenia efektywności podejmowanych w ramach programu działań.

Dokumentacja przechowywana będzie w Ośrodku Pomocy Społecznej. Wszelkie działania podejmowane w celu realizacji programu będą podlegały monitoringowi i ewaluacji.

Rezultaty programu będą mierzone za pomocą niewymiernych metod obserwacji, rozmów, wywiadów, ale także analizy prowadzonej dokumentacji przez podmioty zaangażowane w jego realizację.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Ciasna w 2014 roku, który odpowiada ustawowym zadaniom nałożonym na gminę i realizuje cele szczegółowe określone w programie.

Program jest częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Ciasna w latach 2004-2015 przyjętej uchwałą nr XVI/120/2004 Rady Gminy w Ciasnej z dnia 30 marca 2004 roku.

HARMONOGRAM REALIZACJI

Rozdział I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany termin realizacji	Przewidywany koszt
1.	Rozwijanie współpracy między placówkami udzielającymi pomocy terapeutycznej i zwiększenie dostępności do usług ww. placówek.	Pełnomocnik GKRPA GOPS Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	praca ciągła	w ramach obowiązków służbowych
2.	Prowadzenie systematycznej działalności motywowania do podjęcia leczenia odwykowego osób, u których istnieje podejrzenie o uzależnienie od alkoholu m.in.: prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, wywiady przeprowadzane przez pracowników socjalnych GOPS dla potrzeb GKRPA (80 zł za każdy wywiad – umowa o dzieło), kierowanie na badania przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatry) osób podejrzanych o uzależnienie w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania formy leczenia odwykowego (opłata za badanie po otrzymanej opinii, na podstawie umowy o dzieło zawartej na rok 2014, pomiędzy dyrektorem GOPS, a biegłymi sądowymi). Wnioski do Sądu o leczenie odwykowe (opłata za wpis sądowy, wydane opinie przez biegłych, na które kieruje Sąd, opłata za prawomocne postanowienia Sądu). Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia. Motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii, do leczenia specjalistycznego.	Pełnomocnik GKRPA GOPS	według potrzeb	2 420
3.	Dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych dla klientów GOPS oraz instytucji współpracujących m.in.: szkoły, służby zdrowia.	Pełnomocnik GKRPA GOPS	cały rok	w ramach posiadanych materiałów
4.	Stosowanie procedur przesiewowych w przychodniach medycyny rodzinnej służących wczesnemu wykrywaniu uzależnień i kierowaniu osób, względem których istnieje podejrzenie uzależnienia do konsultacji w poradni	Lekarze rodzinni	cały rok	w ramach obowiązków służbowych

	lecznictwa odwykowego.			
5.	Współdziałanie z instytucjami zajmującymi się profilaktyką problemów alkoholowych i pomocą osobom uzależnionym m.in.: PARPA, Urząd Marszałkowski w Katowicach, Sąd Rejonowy, Oddział leczenia odwykowego w Lublińcu, KPP, Przychodnie Medycyny Rodzinnej, Klub AA „Nadzieja” w Lublińcu.	Pełnomocnik GKRPA GOPS	praca ciągła	w ramach obowiązków służbowych

Rozdział II

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany termin realizacji	Przewidywany koszt
1.	Udzielanie pomocy w formie konsultacji, porad, informacji o placówkach specjalistycznych leczenia odwykowego, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej (opłaty za telefon, materiały, znaczki pocztowe i inne).	Pełnomocnik GOPS GKRPA Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	cały rok	500
2.	Porozumienie z Miastem Lubliniec w sprawie punktu konsultacyjnego świadczącego usługi w zakresie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, ich rodzin i ofiar przemocy domowej.	Urząd Gminy (realizator)	cały rok	2 400
3.	Współpraca z Komendą Powiatową Policji i innymi instytucjami w zakresie pełnej informacji dotyczącej głównie przemocy w rodzinie, stosowanie procedury Niebieskiej Karty, działań zgodnych z ustawą o przemoc w rodzinie i innych podmiotów, z których osoby są członkami zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Pełnomocnik GOPS GKRPA Zespół interdyscyplinarny	cały rok	w ramach obowiązków służbowych
4.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w dziedzinie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy w rodzinie i szkole oraz innych zachowań ryzykownych.	pedagogzy szkolni	rok szkolny	w ramach obowiązków służbowych
5.	Finansowanie niezbędnych szkoleń dla pracowników GOPS, członków GKRPA, zespołu interdyscyplinarnego do spraw przemocy w rodzinie. Zwrot kosztów podróży na szkolenia na podstawie obowiązujących przepisów prawa dla ww. uczestników szkoleń. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym do spraw przemocy w rodzinie, wydatki z tym związane (telefon, znaczki, materiały biurowe i inne).	Pełnomocnik GKRPA GOPS	cały rok	1 900

Rozdział III

**Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej
w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych
i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz
dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach
opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych**

Lp.	Formy i rodzaje działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany termin realizacji	Przewidywany koszt
1.	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół i przedszkoli programów/spektakli profilaktycznych z obszaru zachowań ryzykownych m.in.: nadużywania alkoholu, nikotyny, przemocy, HIV, AIDS, grup destruktywnych, udzielania pierwszej pomocy przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, w tym programów autorskich. Nowy problem – napoje energetyczne. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez dzieci i młodzież np. konkursy plastyczne, szkolny dzień profilaktyki, profilaktyczna środa i innych. Dofinansowanie gminnych imprez kulturalnych promujących trzeźwość np. kampania „Postaw na rodzinę”, dzień dziecka, rodziny, kolorowe ferie, festiwal piosenki dziecięcej, rambit przedszkolny i szkolny oraz innych (materiały, nagrody, posiłek i inne).	Szkoły GOPS Pełnomocnik GKRPA Przedszkola	cały rok	3 500
2.	Udział w kampanii ogólnopolskiej „<i>Zachowaj Trzeźwy Umysł</i>” pod hasłem „<i>Teraz Twój czas</i>” – zakup pakietów bazowych dla szkół, niezbędnych materiałów, nagród, wydatki związane z organizacją „<i>XI Szkolnych Prezentacji</i>” i inne. Hasło dotyczy zarówno szkół podstawowych jak i gimnazjum i odnosi się do uczniów, nauczycieli i rodziców. Chodzi o połączenie sił nauczycieli i rodziców do wskazania uczniom ich niezwykłych możliwości, jak wybór przyjaciół, zainteresowań, przedsięwzięć. Główne cele i misja kampanii w 2014 to m.in.: 1) budowanie pozytywnych relacji uczeń-nauczyciel poprzez obustronne poznawanie zainteresowań, oczekiwań i radosnych chwil, 2) wzmacnianie więzi z rodzicami poprzez bliższe poznanie ich zainteresowań, marzeń czy sposobów rozwiązywania trudnych spraw, 3) dzielenie się własnymi doświadczeniami, pasjami, zainteresowaniami w gronie rówieśników, budowanie wartościowych środowisk rówieśniczych, 4) promowanie wartościowych przedsięwzięć zdrowotnych i sportu, 5) dostarczanie rzetelnej wiedzy o negatywnym wpływie używek na młody organizm, ze szczególnym uwzględnieniem alkoholu i narkotyków. Cele szczegółowe to: przygotowanie uczniów do mądrych wyborów, uświadamianie uczniom wartości i dostrzegania piękna, uczenie dzielenia się zachwytem i radością, zaangażowanie w twórcze działania lokalne, podejmowanie nowych wyzwań, rozwijanie więzi emocjonalnej z rodzicami, utrwalanie wiedzy o	Szkoły GOPS Pełnomocnik GKRPA	luty - listopad	2 200

	zagrożeniach związanych z substancjami psychoaktywnymi (papierosy, alkohol, narkotyki i inne). W ramach kampanii udział gminy w badaniach „Młodzi Polacy o zachowaniach ryzykownych 2014-2015”. Ewaluacja badań nastąpi w 2015 roku. Część pytań zostanie ułożonych tak, żeby wyniki badań mogły zostać porównane z ogólnopolskimi badaniami ESPAD.			
3.	Realizacja projektu „<i>Żyjmy kolorowo – aktywnie i zdrowo</i>” – program promujący zdrowy tryb życia, realizowany w PSP Sieraków Śl w roku szkolnym 2013/2014. Celem głównym projektu jest kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród uczniów szkoły podstawowej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety oraz przygotowanie do świadomych wyborów dotyczących własnego zdrowia. Cele szczegółowe to m.in.: rozwijanie aktywności fizycznej dzieci, aktywne spędzania czasu wolnego, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, integracja szkolnej grupy rówieśniczej, uczenie odpowiedzialności za wykonanie powierzonych zadań, rozpowszechnianie zasad zdrowego stylu życia w środowisku szkolnym i lokalnym. Sposoby realizacji projektu: gazetki tematyczne dotyczące działań prozdrowotnych, realizacja programów edukacyjnych takich jak „Trzymaj formę”, „Czyste ręce”, „Szkłanka mleka”, „Owoce w szkole”, „Śniadanie daje moc”, przygotowanie przez STP „Scena” inscenizacji o tematyce prozdrowotnej”, warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień, organizacja zajęć pozalekcyjnych „To i owo na sportowo”, spotkanie z dietetykiem, itp. Ewaluacja projektu m.in. poprzez rozmowy z rodzicami i uczniami, obserwacja zachowań uczestników projektu, prace plastyczne uczniów, przygotowanie wystawy zdjęć z podejmowanych działań, informacje w szkolnej i gminnej gazecie, roczne sprawozdanie, impreza podsumowująca projekt. Przewidywane efekty m.in.: uczniowie będą znali wartości odżywcze produktów, będą umieli aktywnie wypoczywać, zwracać uwagę na higienę osobistą i czystość przygotowania posiłków, umieć kibicować fair play, znać zagrożenia wynikające z zażywania środków psychoaktywnych, itp. (bilety i dojazdy uczniów na imprezy sportowe, zakup nagród, koszty organizacji imprezy podsumowującej projekt).	ZSP Sieraków Śląski	rok szkolny	3 000
4.	Realizacja projektu „<i>Jestem aktywny, jestem widoczny</i>” - program edukacyjno-profilaktyczny realizowany w PSP Sieraków Śl w roku szkolnym 2013/2014. Celem projektu jest aktywizowanie uczniów do pracy indywidualnej i grupowej, rozbudzanie wśród uczniów postaw prospołecznych, promowanie pozytywnych wzorców osobowych wśród innych uczniów, zachęcanie uczniów do działań przeciwko przemocy, rozwijanie postawy asertywnej – działanie przeciw uzależnieniom, potrzeby dostrzegania potrzeb innych i niesienia im pomocy, postawy proekologicznej. Sposoby realizacji projektu poprzez realizację trzech głównych zadań: aktywne zaangażowanie uczniów w życie szkoły, reprezentowanie postaw godnych naśladowania, dostrzeganie potrzeb ochrony środowiska i	ZSP Sieraków Śląski	rok szkolny	2 500

	wspierania innych. Ewaluacja projektu poprzez ocenę stopnia realizacji zamierzonych działań w projekcie. Przewidywane efekty m.in.: uczniowie nie stosują przemocy i nie używają wulgarnych słów, ich postawa jest godna naśladowania, aktywnie uczestniczą w życiu szkoły i środowiska lokalnego, aktywnie pracują na swój sukces. (nagrody dla zwycięzców, wyjazd uczniów na wycieczkę – autokar, bilety wstępu).			
5.	Realizacja projektu „Szkolny Teatr Profilaktyczny Scena”- realizowany w PSP Sieraków Śl. Celem głównym projektu jest wspomaganie rozwoju młodego człowieka, dokonywanie w nim pozytywnych zmian, uwrażliwienie na potrzeby otaczającego świata oraz przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym społeczeństwa. Cele szczegółowe to m.in.: zaangażowanie uczniów w zajęcia pozalekcyjne, w proces tworzenia, rozwijanie umiejętności pracy w zespole, współtworzenie małego dzieła scenicznego, uczenie odpowiedzialności i rzetelności, rozpoznawania problemów życia codziennego i umiejętności ich rozwiązywania, przygotowanie do realizacji różnych ról w przyszłym życiu rodzinnym i społecznym, kultywowanie tradycji regionalnych, doskonalenie mimiki, ekspresji i plastyki ciała. Sposoby realizacji projektu min.: zabawy i gry z chustą klanzy, burza mózgów, praca z tekstem, pogadanka, drama, techniki wyobrażeniowe, wyjście do teatru, opery, kina, przygotowywanie inscenizacji i prezentacja przed publicznością szkolną i lokalną, udział w przeglądach teatralnych. Ewaluacja projektu poprzez ocenę stopnia realizacji zamierzonych działań w projekcie i zaangażowania emocjonalnego dzieci, ich zainteresowań i motywacji. Przewidywane efekty m.in.: uczestnik koła teatralnego potrafi współdziałać w grupie, posiada i wykazuje się wrażliwością emocjonalną, rozumie odmienność innych i potrafi ją uszanować, jest odpowiedzialny za własne działania, umiejętnie radzi sobie w sytuacjach trudnych, wykazuje się kulturą w odbiorze sztuki. (zakup materiałów do scenografii i kostiumów, bilety wstępu do teatru, kina, opery, koszt dojazdu na spektakle, warsztaty teatralne dla uczestników).	ZSP Sieraków Śląski	I - XII	3 200
6.	Podjęmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych nieletnim i przestrzegania zakazu sprzedaży osobom nieletnim w nawiązaniu do kampanii „Wyhamuj w porę”, „Pozory mylą, dowód nie”, której celem jest ograniczanie szkód zdrowotnych , ekonomicznych, społecznych związanych z piciem alkoholu oraz ograniczenie liczby osób pijących ryzykownie i szkodliwie.	Pełnomocnik GOPS GKRPA	cały rok	1 500
7.	Organizowanie zajęć edukacyjnych, pogadanek o uzależnieniach dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów na podstawie gotowych scenariuszy lekcji profilaktycznych, filmów dydaktycznych i innych.	Pedagodzy szkolni Wychowawcy klas	rok szkolny	w ramach obowiązków służbowych
8.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej przez biblioteki. Prowadzenie działu tematycznego dotyczącego profilaktyki uzależnień.	Biblioteki	cały rok	w ramach obowiązków służbowych

9.	Wakacyjne wycieczki edukacyjno - profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy jako alternatywna forma spędzania czasu wolnego w czasie wakacji letnich (koszt autokaru, bilety wstępu, posiłek, napoje, itp.).	Pełnomocnik GOPS ZSP Sieraków Śląski	VII-VIII	8 300
10.	Finansowanie działalności świetlicy dla dzieci, m.in.: wynagrodzenia osób zatrudnionych w świetlicach i pochodne od wynagrodzeń (umowy zlecenia), pomoce do zajęć świetlicowych, środki czystości, czynsz najmu dla OSP, dożywianie dzieci. Celem jest współpraca z rodziną dziecka, rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej, organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych, pomoc w nauce, w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, szkolnymi, w relacjach z rówieśnikami).	Urząd Gminy (realizator)	I-VI IX-XII	10 520
11.	Wyjazdowe, 2 dniowe warsztaty dla 33 dziewcząt organizowane przez pedagoga szkolnego gimnazjum pn. „Warsztaty kobiecości”. Cele projektu - to przekazanie wiedzy o zachowaniach bezpiecznych w związku z rodzącą się seksualnością u nastolatków i zachowaniach ryzykownych. Uświadomienie uczennicom: 1) korzyści płynących ze zdrowego stylu życia, dobrej diety, badań profilaktycznych u specjalistów 2) treści związanych z odpowiednią komunikacją w życiu i podejmowaniem dobrych decyzji 3) skutków stosowania przemocy wobec kobiet w rodzinie (Niebieska karta). Spodziewane efekty – rozwinięcie zainteresowań tematyką związaną z kobiecością i uświadomienie możliwości wpływania na stan swojego zdrowia, kształtowanie postaw odpowiedzialności za wybory i decyzje, rozwinięcie postaw asertywnego komunikowania. (finansowanie działań niezbędnych w celu realizacji projektu – nocleg, przejazd, wyżywienie).	Gimnazjum	V/VI	1 300

Rozdział IV

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Lp.	Formy i rodzaje działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany termin realizacji	Przewidywany koszt
1.	Dofinansowanie organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury fizycznej i sportu jako organizatora alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez społeczność lokalną [konkurs na podstawie zapisów ustawy z dnia 24.03.2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (j. t. z 2010 r., Dz. U. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.)].	Urząd Gminy (realizator)	cały rok	35 400
2.	Współpraca z sądem, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, prokuraturą, zakładem karnym, służbą zdrowia, szkołami, ośrodkami terapii uzależnień, punktem konsultacyjnym w zakresie pomocy uzależnionym i ich rodzinom.	Pełnomocnik GKRPA GOPS	cały rok	w ramach obowiązków służbowych
3.	Wydatki związane z działalnością GKRPA z tytułu wynagrodzeń członków Komisji, szkoleń, delegacji służbowych wypłacanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, materiałów biurowych, telefonów, znaczków pocztowych i innych. Zadania przewodniczącej Komisji to m.in. organizowanie			

	pracy Komisji, przygotowanie projektów GPPRPA i GPPN, nadzór i koordynacja realizacji programów, współpraca z podmiotami zaangażowanymi w ich realizację, przygotowanie rocznych raportów z realizacji, przygotowanie projektów uchwał pod obrady Rady Gminy z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Przewodnicząca pełni także funkcję pełnomocnika do realizacji zadań GPPRPA i GPPN. Do zadań sekretarza Komisji należy m.in. wykonywanie czynności kancelaryjnych związanych z pracą Komisji, przygotowanie projektów pism, protokołowanie prac Komisji.	Pełnomocnik GKRPA GOPS	cały rok	13 814
--	---	------------------------------	----------	--------

Rozdział V

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie w sądzie w charakterze oskarżyciela publicznego

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany termin realizacji	Przewidywany koszt
1.	Współpraca z policją, prokuraturą i sądem w zakresie przestrzegania i egzekwowania przepisów ustawy, w szczególności zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim, osobom nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych.	Pełnomocnik GKRPA	według potrzeb	w ramach obowiązków służbowych

Rozdział VI

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej

Lp.	Formy i rodzaj działań	Zaangażowany podmiot	Przewidywany termin realizacji	Przewidywany koszt
1.	Współpraca z centrami integracji społecznej.	Pełnomocnik GOPS GKRPA	według potrzeb	-----

Rozdział VII
Zasady wynagradzania członków
Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciasnej przysługuje wynagrodzenie ryczałtowe podlegające opodatkowaniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa za każdorazowy udział w pracach komisji i w zespołach:
 - prace wykonywane na posiedzeniach komisji w kwotach:
 - a) przewodniczący komisji w kwocie 600 zł;
 - b) sekretarz komisji w kwocie 250 zł;
 - c) pozostali członkowie komisji 100 zł;
 - motywowanie do podjęcia leczenia i rozpatrywanie wniosków w sprawie o podjęcie leczenia odwykowego w kwocie 90 zł;
 - za kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych detalicznych i gastronomicznych dla każdego z członków zespołu do spraw kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w kwocie 10 zł za każdy kontrolowany punkt.
2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia za ww. zadania jest lista obecności z prac na posiedzeniach komisji lub z czynności wykonywanych przez zespoły.

Rozdział VIII
Spis wykresów i tabel w programie

- Tabela nr 1 Edukacyjne grupy wiekowe (stan na dzień 19.11.2013) – str. 5
- Tabela nr 2 Wyniki ankiety „Moja opinia o środkach uzależniających” – str. 7
- Tabela nr 3 Wyniki ankiety w PSP Zborowskie – str. 7
- Tabela nr 4 Działania podejmowane przez GOPS w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – str. 8
- Tabela nr 5 Działania podejmowane przez Policję – str. 9
- Tabela nr 6 Działania GKRPA dotyczące procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego – str. 10
- Tabela nr 7 Dane KPP dotyczące zatrzymania kierujących pojazdami po alkoholu – str. 10
- Tabela nr 8 Analiza SWOT – str. 12